

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-3-22 (Devralma)
Karar Sayısı : 10-29/429-158
Karar Tarihi : 8.4.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, Zeynep MADAN, Çağlar Deniz ATA

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20

: Bunge Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Tolga İŞMEN ve Eda DURU
Büyükdere Caddesi Maya Akar Center No:100-102, Kat:18
Esentepe / İstanbul

D. TARAFLAR

: Bunge Gıda San. ve Tic. A.Ş.
Centrum İş Merkezi Aydınevler Sanayi Caddesi No: 3/301
34854 Küçükyalı / İstanbul

Mega Yağ Sanayi A.Ş.

Yeni Foça Kavşağı Kılıçlar Yanı Aliağa / İzmir

30

E. DOSYA KONUSU: Mega Yağ Sanayi A.Ş.'ye ait malvarlıklarının Bunge Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 27.1.2010 tarih ve 772 sayı ile giren ve en son 15.3.2010 tarih ve 2262 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 30.3.2010 tarih ve 2010-3-22/Öİ-10-AÇ sayılı Birleşme/Devralma Ön İnceleme Raporu, 2.4.2010 tarih ve REK.0.07.00.00-120/141 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-29 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

- Mega Yağ Sanayi A.Ş.'ye ait yağlı tohum işleme tesisini Bunge Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir işlem olmakla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hâkim durum yaratan veya mevcut bir hâkim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili ürün piyasalarındaki rekabetin önemli ölçüde

50 azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığı, bu nedenle bildirim konu devralma işlemine izin verilmesi gerektiği;

- Bunge Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Mega Yağ Sanayi A.Ş. arasında akdedilen *Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi'nin* 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulları sağladığı ve bu sözleşmeye muafiyet tanınabileceği

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 H.1.Taraflar

H.1.1. Bunge Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Bunge)

Bildirim devralan tarafı olan Bunge, Bermuda kanunlarına göre kurulmuş ve merkezi White Plains, New York'ta olan Bunge Limited'in Türkiye'deki iştirakidir. Bunge Limited, dünya çapında entegre tarım ticareti ve gıda sektöründe faaliyet göstermekte olup, özellikle zirai ürünlerin etkin ve güvenli şekilde işlenmesi ve bu ürünlerin lojistiğinin sağlanması gibi işlerle iştigal etmektedir. 30'dan fazla ülkede faaliyeti bulunan Bunge'nin, 25.000'den fazla çalışmanı bulunmaktadır.

70

Bunge Limited'in Türkiye'deki iştiraki olan Bunge ise 18.7.2000 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur. Bunge'nin başlıca faaliyet alanları, gıda hammaddeleri, tüm tahıl ve tarım ürünleri, yağlı tohumlar, tüm ham ve rafine yağlar başta olmak üzere her türlü tam ve yarı mamul tarım ve gıda ürününün hammaddelerinin veya bu hammaddelerden elde edilen ürünlerin, hazır gıda maddelerinin üretimini, ithalatını, ihracatını, pazarlamasını ve ticaretini yapmaktır. Ayrıca Bunge, İzmit Körfezi'nde (Derince) bir liman işletmektedir. Liman, doğal bir ticari merkez olarak hizmet vermekte olup Doğu Akdeniz'deki, Karadeniz'deki ve Kafkaslardaki pazarlara erişim imkânı sağlamaktadır. Bunlara ek olarak Bunge'nin istikrarlı bir servis yapılmasını kolaylaştırmak için taneler, yağ tohumları ve gıda ürünleri için inşa ettiği depolama tesisleri de bulunmaktadır.

80

Bunge'nin hissedarlık yapısı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo-1: Bunge'nin Ortaklık Yapısı

Pay Sahibi	Pay Miktarı (TL)	Pay Oranı (%)
Koninklijke Bunge B.V.1		
Murat Reka		
Rıza Selami Çağatay		
Sinan Tüylü		
Gülben Gökçe Sarılı		
Toplam		

Kaynak: Bildirim Formu

H.1.2. Mega Yağ Sanayi A.Ş. (Mega Yağ)

90 Devreden Mega Yağ 11.1.2005 tarihinde kurulmuş olup, merkezi İstanbul'dadır. Şirket ana sözleşmesine göre, Mega'nın başlıca faaliyet konusu yağlı tohumlardan

¹ Koninklijke Bunge B.V'nin tamamı doğrudan Bunge Limited tarafından kontrol edilmektedir.

bitkisel yağ ve yan mamullerinin üretimini, alımını, satımını, ithalini, ihracını, pazarlamasını ve dağıtımını yapmaktır.

Mega Yağ, anılan faaliyetlerden yağlı tohumlardan bitkisel yağ ve yan mamullerinin üretimi faaliyetlerini, Bunge ile imzalanmış olduğu “Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi” kapsamında gerçekleştirmektedir. Mega Yağ’ın “Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi” çerçevesinde Bunge için yaptığı üretim faaliyetleri haricinde başka bir faaliyeti yoktur.

100 Tablo- 2: Mega Yağ Ortaklık Yapısı

Pay Sahibi	Pay Miktarı (TL)	Pay Oranı (%)
Mehmet Edip Ağaoğulları		
Oktay Yayalar		
Ahmet Edip Ağaoğulları		
Mehmet Ali Ağaoğulları		
Mehmet Nejat Tunca		
Toplam		

Kaynak: Bildirim Formu

H.2. İlgili Pazar

Yağlar, karbonhidratlar ve proteinler gibi insan vücudu için yaşamsal değeri olan ve insanların beslenmesinde önemli yer tutan temel ihtiyaç maddelerinden biridir. Yağları hammaddelerine göre bitkisel yağlar ve hayvansal yağlar olarak iki gruba ayırmak mümkündür. Bitkisel yağlar; ayçiçeği yağı, mısırözü yağı, zeytinyağı, pamuk yağı, fındık yağı, soya yağı ve kolza yağı iken tereyağı, hayvansal yağ olarak sınıflandırılmaktadır.

Bitkisel yağlar temel olarak yağlı tohum adı verilen çeşitli bitki türlerinin farklı seviyelerde işlenmesi ile elde edilmektedir. İlk olarak “kıрма” işleminden geçirilen yağlı tohumdan bu süreç sonunda ham yağ ve küspe elde edilmektedir. Küspe hayvan yemi, gübre katkı maddesi ve kimi yörelerde yakacak olarak kullanılırken işlemin asıl çıktısı olarak görülebilecek olan ham yağ ise bitkisel sıvı ve katı bitkisel yağların üretiminde kullanılmaktadır. Hayvansal yem olarak kullanılan küspeler, elde edildikleri tohumun yağlılık oranına göre kanatlı ya da büyükbaş hayvanların besinleri olarak kullanılabilir. Genellikle soya yağı küspesi kanatlı hayvan besini olarak kullanılmakta iken, pamuk yağı küspesi gibi soya yağı küspesine göre daha yağlı olan yemler ise büyükbaş hayvan besiciliğinde kullanılmaktadır.

Dünya genelinde ekonomik değeri olan başlıca yağlı tohumlu bitkiler, ayçiçeği, soya, kolza (kanola), susam, pamuk çiğidi, yerfıstığı, mısır, aspir, zeytin, palmiye tohumu, yağ keteni ve hint yağıdır.

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

“İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz”da atıf yapılan 1997/1 sayılı Tebliğ’in 4. maddesine göre, belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan diğer ürünlerden oluşan pazarlar ilgili ürün pazarını oluşturmaktadır. Dolayısıyla belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan diğer ürünlerden oluşan pazar ilgili ürün pazarının tanımında temel alınmaktadır.

Dosya konusu işlem özelinde incelendiğinde, devralan taraf Bunge ile devreden taraf Mega’nın çakışan faaliyetleri yağlı tohum, ham yağ ve küspe üretimidir. Bu üç ürünün

özellikleri dikkate alındığında, özellikle talep ikamesi yönünden daha özel alt pazar ayırımına gidilmesine yer olmadığı görülmektedir.

140 Dolayısıyla bildirim konusu işlem bakımından ilgili ürün pazarları “yağlı tohum pazarı”, “ham yağ pazarı” ve “küspe pazarı” olarak belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Devralma işleminin konusunu oluşturan ürünler bakımından pazara giriş, üretim, dağıtım, pazarlama ve satış gibi rekabet şartlarının bölgesel bir farklılık göstermediği göz önüne alınarak ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

150

H.3.1. Bildirime Konu İşlem

Bunge, Mega Yağ'ın sahibi olduğu tüm taşınır malvarlıkları ile İzmir'de bulunan taşınmaz malvarlıklarını ve bu taşınmaz malvarlıklarının alt yapı tesisleri, yerüstü yapıları, bütünleyici parçaları, mütemmim cüzleri ile maliki olduğu ve işle ilgili konularda kullanılan tüm fikri mülkiyet haklarını satın almak üzere, Mega Yağ ile 15.1.2010 tarihinde “Malvarlığı Satım Sözleşmesi” imzalamıştır.

160 Bildirim formunda ayrıca devralma işlemi öncesinde, 8.3.2005 tarihinde, mevcut satışa konu malvarlığının önemli kısmını oluşturan fabrikanın işletilmesi amacıyla taraflar arasında “Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi” imzalandığı belirtilmiştir.

1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin 1. fıkrasında birleşme veya devralma sayılan hollere yer verilmiştir. Söz konusu fıkranın (b) bendinde ise “Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması ya da kontrol etmesi” birleşme/devralma sayılan hollerden kabul edilmiştir. Bu bağlamda, bir teşebbüse ait malvarlıklarının kısmen ya da tamamen devredilmesi 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında devralma sayılmaktadır.

170

1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrasında, “birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın %25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş milyon Türk lirasını aşması halinde” Rekabet Kurulundan izin almasının zorunlu olduğu eşikler belirlenmiştir.

Tarafların ilgili ürün pazarlarındaki toplam pazar payı bilgilerine Tablo 3'te yer verilmiştir:

180 Tablo 4: Tarafların İlgili Ürün Pazarlarındaki Toplam Pazar Payları

Ürün Bazında Yıllara Göre Pazar Payları (%)				
	2005	2006	2007	2008
Yağlı Tohum(Ayçiçek, Kanola, Soya, Pamuk Tohumu)				
Ham Yağ(Ayçiçek, Kanola, Mısır, Soya, Pamuk Yağı)				
Küspe(Ayçiçek, Kanola, Soya Küspesi)				

Kaynak: Bildirim Formu

Tablo 3'ten, devir işlemi taraflarının ilgili pazarlardaki toplam pazar paylarının 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen %25 pazar payı eşiğinin altında kaldığı anlaşılmaktadır. Ancak Bunge ve Mega yağ'ın 2008 yılı toplam cirolarının sırasıyla TL ve TL olarak gerçekleştiği dikkate alındığında, söz konusu işlem ilgili Tebliğ kapsamında izne tabidir.

H.3.2. Hukuki Değerlendirme

190

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde "*hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak ülkenin bütünü ya da bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu*" doğuracak birleşme ve devralmalar rekabet hukukuna aykırı kabul edilerek yasaklanmıştır.

200

Öncelikle belirtilmelidir ki, inceleme konusu devralma işleminin herhangi bir pazarda yoğunlaşma doğurucu etkisi bulunmamaktadır. Zira tarafların faaliyette buldukları pazarlar olan "*yağlı tohum pazarı*", "*ham yağ pazarı*" ve "*küspe pazarı*" yoğunlaşmış bir yapı sergilememektedir.

210

Bitkisel yağ sektörünün 2010 yılında, 5 milyon ton yağlı tohum işleme ve 1,5 milyon ton rafine üretim kapasitesine sahip olduğu ve parasal hacminin yaklaşık 4 milyar dolar civarında olduğu dosya mevcudundan anlaşılmaktadır. Türkiye'de 2009 yılında toplam 1,8 milyon ton yağlı tohum üretilmiş ve bu tohumların işlenmesinden 510 bin ton ham yağ elde edilmiştir. Bu üretimle Türkiye'nin bitkisel yağ ihtiyacının yüzde 30'u karşılanmıştır. Geriye kalan bitkisel yağ ihtiyacı, yağlı tohum veya ham yağ ithalatıyla temin edilmiştir². Türkiye'de bitkisel yağ sanayii kırıcı, rafine ve margarin tesisleri olarak dünyanın en modern teknolojilerine sahip olup ürünler Avrupa standartları seviyesindedir. Böyle modern teknolojiye sahip sanayimizi gelecekte sıkıntıya sokacak en büyük tehdit unsuru, hammadde bakımından dışa bağımlı olunmasıdır.

220

Türkiye'de değişik kapasitelerde toplam 150 civarında bitkisel yağ üretimi yapan tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin bir kısmı sadece ayçiçeği, çığit ve soya fasulyesi işleyerek ham yağ imal etmekte ve bu ham yağı margarin ve rafine sanayiine vermektedirler. Büyük tesislerin hemen hemen tümü rafine tesislerine sahiptir. Küçük tesisler bölgesel olup ancak sezonluk çalışmaktadır. 2009 yılında yerli üretim ve ithalat yoluyla getirilen hammaddelerin işlenmesi sonucunda sektörün tohum işleme (kıрма) kapasite kullanımının % 58, rafineri kapasite kullanımının ise % 78 civarında gerçekleştiği bilinmektedir.

Pazara ilişkin olarak yer verilen tüm bu bilgiler ışığında, tarafların ilgili ürün pazarındaki toplam pazar payları da dikkate alındığında işlemin herhangi bir yoğunlaşma doğurucu etkisinin bulunmadığı anlaşılmıştır.

² Türkiye'nin yemeklik yağ ihtiyacını ve ihracatı karşılamak üzere 2009 yılında, 1,7 milyon ton yağlı tohum ithalatı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2009 yılında 940 bin ton ham yağ ithalatı yapılmış ve tüm yağlı tohum, ham yağ ve türevleri ithalatı karşılığında 2009 yılında 2,2 milyar dolar döviz ödenmiştir.

H.3.2.1. Bunge ile Mega Arasında İmzalanmış Olan Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi

230 Mega Yağ ana hatları itibarı ile satışa konu malvarlığının önemli kısmını oluşturan İzmir'de bulunan fabrikanın, "Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi" çerçevesinde işletilmesi amacıyla kurulmuştur. Mega Yağ'ın kontrol yapısında Bunge'nin herhangi bir söz hakkı bulunmamasına rağmen, Mega'nın fabrikasının işletilmesi Bunge ile ortaklaşa yapılmaktadır. Yukarıda anılan işlemle Bunge ve Mega Yağ'ın görevleri ve rolleri belirlenmiştir. Buna göre Bunge, tohum tedarikini sağlayacak, kırım işleminin kalitesini kontrol edecek ve üretilen ham yağ ve küspeyi üçüncü kişilere satmak üzere, Mega Yağ'dan satın alacaktır. Mega yağ ise fabrikanın mülkiyetini elinde bulunduracak, fabrika inşaatını sonuçlandırarak, buna ilişkin gerekli finansmanı sağlayacak ve fabrikanın gündelik işleyişini üstlenecektir. Bu ilişki 2005 yılında "Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi" ile kurulmuş olmakla birlikte fabrikanın faaliyete geçtiği Mart 2007 tarihinden itibaren tam anlamıyla aktif hale gelmiştir.

250 Bu tip ticari işlemler rekabet hukukunda genel olarak stratejik işbirliği anlaşmaları olarak tanımlanmaktadır. Stratejik işbirliği basit ticari ilişkilerden veya sözleşmelerden daha ileri, fakat bir birleşme işleminden daha önceki bir safhadır. Stratejik işbirliği birleşmeden farklı olarak tarafların bağımsızlıklarını ve ayrı ayrı kimliklerini korumalarına, kendi kişisel çıkarlarını gözetmelerine imkân vermektedir. Bu özellik sebebiyle şirket birleşmeleri bir "evliliğe" benzetilirken, stratejik işbirliği anlaşmaları "nişanlanmaya" benzetilmektedir. Rekabet hukuku kapsamında önem arz eden bir stratejik işbirliği "*iki veya daha fazla bağımsız şirketin kendi otonomilerini koruyarak, birbirlerine göre rekabet avantajına sahip oldukları teknoloji, uzmanlık, üretim vb. belli spesifik faaliyetleri birlikte gerçekleştirmek veya ortak hedeflere ulaşmak amacıyla yaptıkları, basit ticari sözleşmelerle birleşme işlemleri arasında yer alan, kısa vadeli, esnek yapıya yeni bir hukuki varlığın kurulmasını gerektirmeyen (kontrolün el değiştirmesini gerektirmeyen), sözleşme bazlı anlaşmalar*" şeklinde tanımlanmaktadır. Stratejik işbirliğinin ömürlerinin genellikle kısa olmakla birlikte ittifakın bitiminde ilgili faaliyetin ortaklardan biri tarafından devralınması ile yukarıda nişanlanmaya benzetilen ittifak, şirketlerin birleşmesi ile sonlanmaktadır.

260 Stratejik işbirliğinde ortakların sadece belli alanlarda işbirliği yapma imkânları vardır. İşbirliğinin kapsamı, zaman içinde genişletilebilir veya değersizleşen faaliyetler bırakılarak daraltılabilir. Bu imkân, stratejik işbirliklerine birleşme ve devralmalara göre çok büyük bir avantaj sağlamaktadır. Stratejik işbirlikleri çeşitli hukuki yapılarda ve karmaşık ilişkiler ağı şeklinde ortaya çıkabildiğinden rekabet otoritelerince temkinli karşılanmaktadır. En çok şüpheyle yaklaşılan stratejik işbirliği, rakip firmalar arasında yapılanlardır. Bu bakımdan, fiyat tespiti, arz kısıtı veya pazar paylaşımı içeren stratejik işbirlikleri yasaklanmaktadır. Yapılan stratejik işbirliği tanımlarının kapsamına giren işlemler, 4054 sayılı Kanun'da 4. madde ve bu Kanun'a bağlı olarak çıkartılan 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2(c) maddesinde açıklanan ortak girişimler çerçevesinde düzenlenmektedir. Nitekim işbirliği doğurucu stratejik işbirliği ve ayrı bir tüzel kişilik kurulmadan rakipler arasındaki üretim, dağıtım ve benzeri nitelikteki işbirliklerine yönelik anlaşmalar yoluyla gerçekleştirilen stratejik işbirliği de 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde incelenmektedir.

H.3.2.1.1. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

280 8.3.2005 tarihinde Mega Yağ ile Bunge arasında imzalanan “*Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi*” çerçevesinde Mega Yağ, senelik minimum metrik ton yağlı tohumu işleyerek yağ, küspe ve yan ürünlerinin imalini yapmak ve bu ürünleri Bunge'ye teslim etmekle yükümlü kılınmıştır.

Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi'nin 3. maddesi uyarınca Mega Yağ, devralma işleminin konusunu oluşturan fabrikada sadece Bunge'ye ait yağlı tohumları işlemekte olup, başka bir şahıs ya da firmanın ürününü ancak Bunge'nin yazılı onayı ile işleyebilmektedir.

290 *Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi*'nin 7. maddesi uyarınca, sözleşmenin süresi üç yıl olup, üçüncü yılın sonunda Bunge, bu sözleşmeyi aynı şartlarla 3 yıl süre ile uzatma ya da fabrikayı ve fabrikanın kurulu olduğu araziyi satın alma hakkına sahiptir.

Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi'nin 9. maddesine göre Bunge'nin, sözleşme süresince Mega Yağ'a ait tesislerde üretimin analiz dâhil her aşamasını denetlemek üzere temsilci bulundurma hakkı mevcuttur. İşletmedeki her türlü ürünün giriş çıkışı Bunge'nin temsilcisinin gözetim ve onayı ile yapılmaktadır. Gerekli görülmesi halinde Bunge işletmenin idari, finans ve diğer her türlü bölümünde temsilci bulundurma hakkına sahiptir.

300 Birbirlerine rakip konumda bulunan Mega Yağ ile Bunge arasında imzalanan *Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi*'nde Mega Yağ'a getirilen Bunge dışında başka bir şahıs ya da firmanın ürününü işlememe yükümlülüğü 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındadır. Bu nedenle söz konusu sözleşme için 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet değerlendirme yapılmıştır. Bildirim formunda, bildirim konu devralma işleminin kapanış tarihi ile birlikte tesisi işletmeye devam edecek olan Mega Yağ'a benzer bir rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesinin planlandığı ifade edilmektedir. Burada yapılacak muafiyet değerlendirme devralma ile birlikte taraflar arasında imzalanacak sözleşmede yer alacak benzer mahiyetteki

310 hüküm için de geçerlidir.

4054 sayılı Kanun'un muafiyet verilmesinin koşullarını düzenleyen 5. maddesinde iki olumlu ve iki olumsuz koşul sayılarak, muafiyet verilecek olan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının bu dört koşulu birden sağlaması gerektiği hükme bağlanmıştır.

H.3.2.1.1.1. Malların Üretim Veya Dağıtımı İle Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme Ve İyileşmelerin Ya Da Ekonomik Veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

320 Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden; Mega Yağ'a ait fabrikanın Bunge ile imzalanan “*Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi*” hükümlerine uygun olarak inşa edildiği ve Mega Yağ'ın soya kırım tesisi olarak 2005 yılında faaliyetlerine başladığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, toplam yatırım maliyeti ABD Doları olan Mega Yağ fabrikasının inşaat ve diğer masraflarının ABD Dolarlık kısmının Bunge tarafından sağlanan avans ödemeleri ile karşılandığı, kalan miktarın ise banka kredisi alınmak suretiyle temin edildiği taraflarca ifade edilmiştir.

330 Mega Yağ'ın fabrikasında kırımını gerçekleştirdiği soya tohumu esasen yağ elde edilmek için değil küspe elde edilmek için üretilen bir tohum türüdür. Soya tohumunun kırım aşamasında yalnızca %18 oranında yağ elde edilmekte iken %72 oranında küspe elde edilmektedir. Soyadan elde edilen küspe daha çok kanatlı hayvan yem sanayinde kullanılmaktadır. Türkiye'de üretilen ortalama soya miktarı - 40,000 mton - yurtiçi yağ ve küspe ihtiyacını karşılamadığından, soya tohumu -1,200,000 mton -ithal edilmektedir. Tohum olarak ithal edilen soyanın yanı sıra soya küspesi -350,000 mton- ve 2008/2009 gibi yurtiçi kırım desteklediği için ithalatın hiç olmadığı yıllar dışında soya yağı - 30,000 mton- ithal edilmektedir. Bunge, Mega ile kurmuş olduğu ticari ilişki dolayısıyla 2005 yılı itibariyle soya küspesi ithalatını azaltmış; 2008 itibarıyla tamamen sona erdirmiş ve küspe tedarikini Mega Yağ aracılığıyla sağlamaya başlamıştır.

340 Dolayısıyla, Bunge ile Mega Yağ arasında gerçekleştirilen “*Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi*” ile kurulan ticari ilişkinin ekonomiye ve her iki tarafa da fayda sağladığı görülmektedir.

H.3.2.1.1.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

350 Türkiye'deki ayçiçeği ve soya tohumu üretimi yurtiçi ayçiçek yağı, soya yağı ve küspe taleplerini karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Türkiye'nin soya üretimi yılda 40.000 – 50.000 ton civarında iken ayçiçeği üretimi yaklaşık 800.000 ton, kanola üretimi ise 50.000 ton civarındadır. Soya tohumu Dünya'daki dört ana soya üreticisi olan Kuzey Amerika, Arjantin, Brezilya ve Paraguay'dan ithal edilmektedir. Ayçiçeği Rusya, Ukrayna, Bulgaristan ve Romanya'dan ithal edilmekte iken kanola ise, Kanada, Almanya ve Fransa'dan ithal edilmektedir.

360 Türkiye'deki ayçiçek yağı, soya yağı ve küspe talebinde bulunan alıcıların çoğunluğunda bu ürünlerin üretim faaliyetlerini gerçekleştirebilecek finansal güç ve mal teminini uygun koşullar ile sağlayabilecek tedarik zinciri olmadığı için Bunge'nin kurmuş olduğu alternatif temin yolundan menfaat sağlamaktadırlar. Böyle bir pazarda Bunge ile Mega Yağ'ın faaliyet göstermeye başlamasının doğrudan ekonomiye ve tüketicilere fayda sağlayacağına şüphe bulunmamaktadır.

H.3.2.1.1.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

Muafiyetin üçüncü koşulu, anlaşmanın veya kararın teşebbüslere ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırma imkânı tanımamasıdır.

370 Mega Yağ'a ait fabrikada Bunge yararına sağlanan münhasırlığın ilgili piyasada rekabetin sınırlandırılmasına sebep olabilecek bir etkisinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır. Zira Türkiye'de Mega Yağ'a ait fabrika haricinde çok sayıda soya, ayçiçeği ve kanola kırım tesisi bulunmakta olup, bu tesisler önemli tonajlarda kırım faaliyeti gerçekleştirebilmektedir.

H.3.2.1.1.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

Muafiyetin son şartı, muafiyet değerlendirmesi yapılan bir anlaşmada yer alan tüm rekabet kısıtlamalarının, üretimin, dağıtımın gelişmesi ya da ekonomik veya teknik

gelişmenin sağlanması ve bu iyileşmeden tüketicilerin yararlanabilmeleri için zorunlu olmalıdır.

380 Sözleşmenin ilgili maddelerinde yer alan münhasırlık şartının Bunge tarafından Mega Yağ'a sağlanan know-how ve işletme bilgisinin korunması için gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Mega Yağ'a ait fabrikada münhasıran Bunge müşterilerine yağ tedarik edilmesi, Mega Yağ'ın kurulmasını garantiye alabilmek için zorunludur. Bu durum Mega Yağ'ın rekabet gücünü kısıtlamamakta, aksine bu fabrikayı üretime kazandırmak suretiyle rekabeti geliştirmektedir.

I. SONUÇ

390

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- Mega Yağ Sanayi A.Ş.'ye ait tohum işleme tesisinin Bunge Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine

400

2- Bunge Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Mega Yağ Sanayi A.Ş. arasında akdedilen Yağlı Tohum İşleme Sözleşmesi'ne 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.